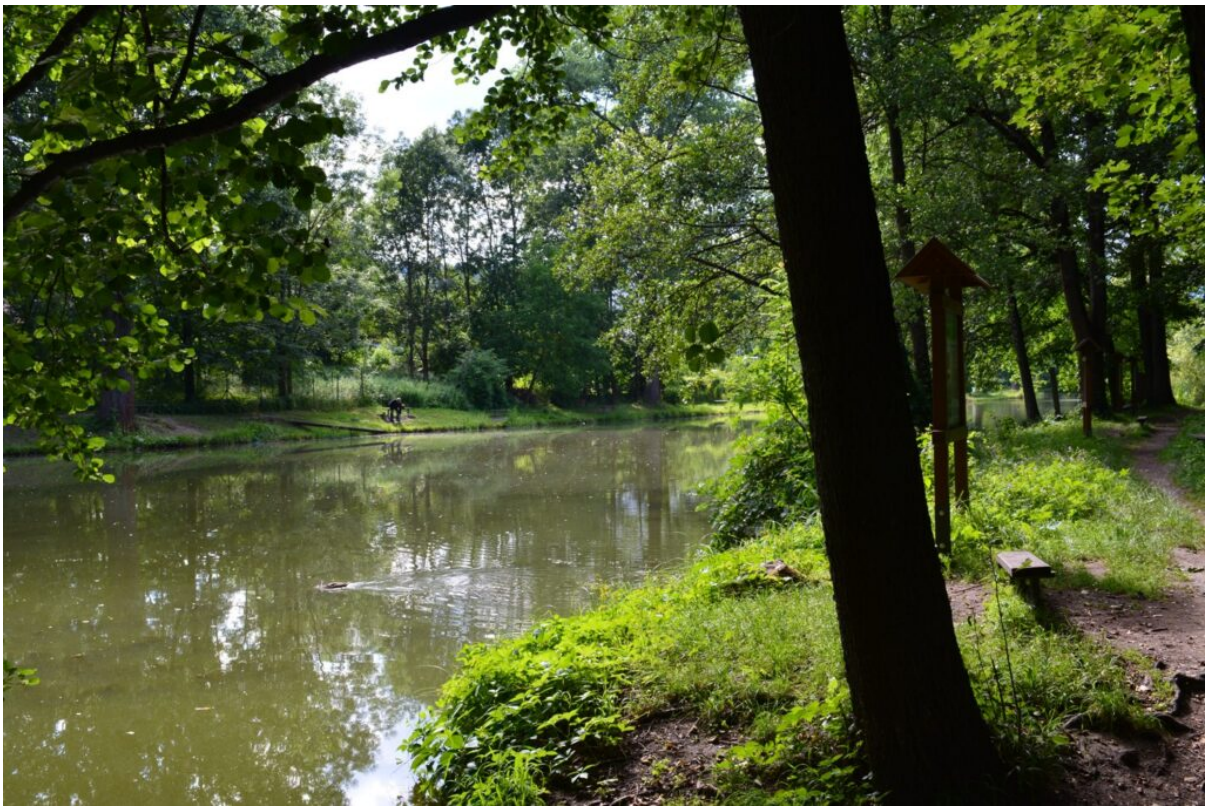
Lesnícko-rybársky náučný chodník Pod Rybou

Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Banská Bystrica
Geomorfologická jednotka:	Zvolenská kotlina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	MHD Banská Bystrica, Pod rybou a pešo 250 m k rybníku / vlak Banská Bystrica a pešo asi 1 km cez Hron k juhu / bus Banská Bystrica, autobusová stanica a pešo asi 1 km cez Hron k juhu
Východisko:	Banská Bystrica, Mičinská cesta, severozápadný breh rybníka pod Rybou
Trasa:	Banská Bystrica, Mičinská cesta, popri severnom brehu rybníka Pod Rybou
Dĺžka, prevýšenie:	300 m, žiadne prevýšenie
Čas prechodu:	30 min
Počet zastávok:	9
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: lesnícke, rybárske, prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2018

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Lesy SR, š. p., OZ Slovenská Ľupča, Lichardova 52, 976 13 Slovenská Ľupča, tel. 048 / 4715 721

Poznámka: Chodník môže byť doplnkom k blízkemu náučnému chodníku Serpentíny Urpín.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie najmä pre žiakov základných škôl.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Banská Bystrica. Krajské mesto na strednom Slovensku v severozápadnej časti Zvolenskej kotliny pod svahmi Starohorských vrchov a Kremnických vrchov na križovatke ciest Pohroním a do Liptova či Turca. Vyvinulo sa pri minerálnych zdrojoch – meď v jej okolí objavili už v eneolite. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1255, keď získala – ako slobodné kráľovské mesto – výsady pre ťažbu kovov (striebro, neskôr meď), obchod a remeslá. V 14. – 16. storočí mala monopol na európskych trhoch v obchode s meďou, ktorá sa tu ťažila najmä v oblasti Špane Doliny a Starých Hôr. Po vyčerpaní jej zásob sa výroba preorientovala na spracovanie dreva a výrobu papiera, v 18. storočí vznikli manufaktúry (súkenka, papiereň), ďalší rozvoj nastal priemyselnou revolúciou v druhej polovici 19. storočia. V tej dobe tu pôsobili početní slovenskí vzdelanci a umelci (Štefan Moyzes, Karol Kuzmány, Terézia Vansová, Ján Botto, Ján Levoslav Bella, Jozef Božetech Klemens, Dominik Skutecký a i.). Stredoveké centrum mesta je mestskou pamiatkovou rezerváciou. Nad námestím sa na vyvýšenine rozkladá **mestský hrad** – opevnený súbor cirkevných i svetských stavieb. V roku 1944 sa v meste vytvoril vojenský orgán pre prípravu Slovenského národného povstania, ktorého veliteľ, pplk. Ján Golian, po vstupe nemeckých vojsk na územie Slovenska vydal 29. augusta 1944 armáde rozkaz postaviť sa im na odpor. Protifašistický prevrat dovŕšili na druhý deň vstupom do mesta partizánske brigády, kedy zároveň začal činnosť Slobodný slovenský vysielač a Banská Bystrica stala politickým, vojenským a administratívnym centrom povstaleckého Slovenska do jeho obsadenia fašistami 27. októbra 1944. Udalosti pripomína národná kultúrna pamiatka Pamätné budovy SNP v Banskej Bystrici, z ktorých dominantou je monumentálny **Pamätník SNP v Banskej Bystrici** s múzeom – dielo architekta Dušana Kuzmu a sochára Jozefa Jankoviča z roku 1969.

Rybník Pod Rybou. Rybník na ľavostrannej nive Hrona v Banskej Bystrici južne od jej železničnej stanice pod úpätím masívu Urpín – Turíčka na severozápade Zvolenskej kotliny. Vznikol úpravou pozostatku pôvodného koryta Hrona, opusteného v dôsledku jeho viacnásobnej regulácie, naposledy v 50. – 60. rokoch 20. storočia. V okolí rybníka sú zvyšky porastov podhorských jelšových lužných lesov s výskytom jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*), jaseňa štíhleho (*Fraxinus excelsior*) a čremchy obyčajnej (*Prunus padus*). V rybníku žije niekoľko druhov obojživelníkov (napr. ropucha bradavičnatá, skokan štíhly, s. hnedý, užovka obyčajná, korytnačka močiarna), ktoré sa tu v jarných mesiacoch rozmnožujú. Hojný je výskyt vtákov (kačica divá, vrabec domový, sýkorka veľká, trasochvost biely). Zistených bolo 14 druhov rýb, napr. jalec, karas, sivoň, pstruhy, zubáč, šťuka, úhor. V súčasnosti územie spravujú Lesy SR, š. p., a pre svoj zachovalý prírodný stav je cennou lokalitou pre krátkodobý odpočinok

obyvateľov na okraji centra mesta.

Prírodná rezervácia Stará kopa. Neveľké chránené územie juhovýchodne od Banskej Bystrice vo Zvolenskej kotline v rámci strmých okrajových severných svahov Bystrickej vrchoviny v oblasti vrchu Stará kopa (713 m n. m.) vyhlásené v roku 1997 na ochranu časti svahu západnej orientácie s izolovaným výskytom dubov plstnatých (*Quercus pubescens*), hojne sprevádzaných chránenými a ohrozenými druhmi rastlín a živočíchov.

Zvolenská kotlina. Pomerne veľká medzihorská zníženina podkovovitého pôdorysu v strede Slovenska medzi Banskou Bystricou, Zvolenom, Hriňovou, Hrochoťou, Ľubietovou a Hiadeľom, obrúbená na západe Kremnickými vrchmi, na juhu Javorím a Ostrôžkami, na východe Poľanou, Veporskými vrchmi, Horehronským podolím (s dotykom s Nízkymi Tatrami) a na severe Starohorskými vrchmi. Leží v nadmorských výškach 270 (Hron pod Zvolenom) – 851 m (Čierny diel východne od Poník). Jej formovanie silno ovplyvnili zlomy, tektonické pohyby a zložitá geologická stavba. V západnej časti, na silno tektonicky poklesávajúcej rozsiahlej kryhe zemskej kôry s mocnými akumuláciami neogénnych sedimentov je na širokej nive Hrona vplyvom jeho laterálnej erózie rovinný reliéf. Najmä pozdĺž Hrona je zachovaná sústava riečnych terás. Smerom k východu riečna rovina prechádza do pahorkatiny až vrchoviny s pomerne hustou sieťou dolín, ktoré vytvárajú nepravidelne usporiadané chrbty na mezozoických vápencoch (Ponický kras), neogénnych vulkanických horninách a rozsiahlych pleistocénnych náplavových kužeľoch (najmä Hučavy). V juhovýchodnej časti ostrov výrazných andezitových tvrdošov – Rohy – navzájom oddeľuje dielčie kotlinky pozdĺž Slatinky – Slatinskú a Detviansku. Severnou a južnou časťou kotliny preteká Hron, ďalšími tokmi sú napr. Bystrica, Slatina, Hučava, Zolná, Hutný potok. Na tektonické zlomy sa viažu vývery termálnych prameňov (Sliač, Kováčová) a minerálnych prameňov. Kotlina je zväčša odlesnená, členitejšie územie pokrývajú listnaté lesy so zastúpením najmä buka, hrabu, dubu a javora.

Názvy informačných panelov

1. Lužné lesy na Slovensku. Kolobeh vody v prírode a typy vôd
2. Dreviny lužných lesov – topole. Druhy rýb a rybie pásma
3. Dreviny lužných lesov – vŕby. Ryby stojatých vôd
4. Dreviny lužných lesov – jelša, brest. Ryby stojatých vôd
5. Dreviny lužných lesov – dub, jaseň. Rybolovné techniky – prívlač
6. Dreviny lužných lesov – hrab, javor / Rybolovné techniky – muškárenie
7. Bylinný kryt lužných lesov. Rybolovné techniky – plávaná
8. Bylinný kryt lužných lesov. Rybolovné techniky – položená
9. Mokrade. Rybník Pod Rybou

5
Lesnícko-rybársky náučný chodník
Pod Rybou
Dreviny lužných lesov - DUB, JASEŇ
Rybolovné techniky - PRÍVLAČ

NEUSOHL
(Besztercebánya)
(Bistrica)
362
Majer
(Majorlalu)
344
364

